

1. Millist mõju võib rahvastikuprotessidele avaldada rahvastikuministri koha kaotamine valitsuse koosseisust ning rahvastikukriisi lahendamise probleemkomisjoni tegevuse lõpetamine riigikogus?

Rahvastikuminister oma ametnikega oli selgelt fokuseeritud rahvastikuprobleemide lahendamisele. Nüüd on rahvastikupoliitika sotsiaalkaitseministri portfellis ja seega üks teema paljude teiste kõrval. Kas see saab piisavalt tähelepanu ja kas prioriteetsus jääb alles, näitab aeg. Analoogselt on oht, et ka riigikogus kaovad rahvastikuküsimused edaspidi sotsiaalkomisjoni loendamatute teemade hulka. Kas see tähendab automaatselt, et eestlaste kestmajäämisega valitsus sisuliselt ei tegele? Loodetavasti mitte. Minimaalne, mida võime oodata, on koalitsioonilepingu lause "Laste sündide toetamiseks tagame peredele vajaliku toe pereplaneerimisel ja laste kasvatamisel, et saaksid sündida kõik soovitud lapsed" sisustamine tegudega. Oluline on arvestada, et Eesti pered tegelikult soovivad saada rahva kestmajäämiseks piisavalt lapsi ja sellel teel olevaid takistusi saab vähendada.

2. Kas me võime rääkida Eestis rahvastikukriisist? Kui jah, siis millel see väide põhineb?

Me mitte ainult ei või, vaid peame rääkima rahvastikukriisist. Rahvastikukriisiks võib pidada seisundit, milles rahvastik ei suuda iseennast taastoota ja väheneb. Selle tulemusena võivad eestlased selle sajandi lõpuks muutuda oma maal vähemuseks. Põhjus on lihtne - meil ei ole piisavalt järelkasvu.

3. Mida saab teha valitsus, et rahvastikuprotsesse juhtida soovitud suunas?

Esiteks peab valitsus tunnistama kui mitte rahvastikukriisi, siis vähemalt tõsiste probleemide olemasolu. Probleemide lahendamine peab saama strateegiliseks prioriteediks, mis ei sõltuks olulisel määral sellest, kustpoolt puhuvad poliitilised tuuled. Pikaajalist protsessi saab pöörata ainult sihikindla tööga, nii praktiliste meetmete kui väärtushinnangute kujundamise kaudu. Kui valida üks konkreetne meede, mida saaks kohe ellu viia - tõsta kolmandate laste toetus pooleni keskmisest palgast ja tulevikus indekseerida. Lasterikka pere toetus on põhiline seni rakendatud meede, mis on sündimusele selget positiivset mõju avaldanud. Üle vaadata ka teiste peretoetuste olukord ja mõju. Alles pärast majandusliku tõkke eemaldamist tuleb edasi tegeleda kaudsemate ja väiksemaid sihtrühmi puudutavate teguritega.